

Társulati élet

KÜLDÖTTKÖZGYÜLÉS

Társulatunk 1983. március 25-én tartotta küldöttközgyűlését a MTESZ Anker közti székházában. A 131 fő küldött közül megjelent 85, a közgyűlés összes résztvevője pedig 91 fő volt.

A küldöttközgyűlés fő napirendje a Társulat új alapszabályának megvitatása és elfogadása volt.

Dr. Fodor István, a Társulat elnöke köszöntötte a megjelenteket, majd *Hazslinszky Tamás* főtitkár ismertette a Társulat 1982. évi tevékenységéről szóló főtitkári beszámolót, és néhány gondolattal egészítette ki az 1983. évi munkatervet. Társulatunk főtitkára elmondta, hogy a Társulat 1982-ben eredményes évet zárt. Az eredmények közül kiemelte az alapszabálymódosítás hosszadalmas munkáját, a Dél-dunántúli Területi Szervezet megerősítését, továbbá két új munkabizottság létrehozását. A Társulat az elmúlt évben három sikeres rendezvényt bonyolított le, s a kiadványok megjelentetése terén is jelentős előrelépés történt.

A főtitkári beszámolót követően *Sohár István* gazdasági titkár ismertette a Társulat 1983. évi költ-

segtetését. Az elhangzottakat a közgyűlés, élénk vitát követően, egyhangúlag elfogadta.

Ezután került sor az alapszabálymódosítás vitájára. *Dr. Szilágyi Péter*, az alapszabálymódosító bizottság nevében tájékoztatta az egybegyűlteket a módosítást kiváltó indokokról, majd ismertette a lényegesebb változtatásokat. A tájékoztatást hosszúságos vita követte, melynek lezárása után a kiegészített alapszabályt a küldöttek többsége elfogadta.

A küldöttközgyűlés az alábbi határozatokat hozta:

— jóváhagyólag tudomásul vette az 1982. évi társulati munkáról szóló főtitkári beszámolót, valamint az 1983. évi munkatervet és költségvetést;

— megvitatta és néhány kiegészítéssel elfogadta a Társulat új alapszabályát;

— Vid Ödönt a Társulat főtitkárhelyettesévé választotta;

— elfogadta a különbizottságok kiténtetésekre és jutalmakra vonatkozó előterjesztését, melyeknek átadására a közgyűlésen került sor. *F. N.*

TÁRSULATI KITÜNTETÉSEK

A Társulat érembizottságának javaslatára az 1983. március 25-i küldöttközgyűlés

a karszt- és barlangkutatás területén kiemelkedő tudományos tevékenységet végzett kollektív munkáért adományozható Kadić Ottokár-émléklappal a

Vértes László Barlangkutató Csoportot

a gerecei barlangok dokumentálásában és térképezésében elért eredményeiért,

a magyar karsztvidékek és barlangok feltáró kutatásában elért kimagasló kollektív eredményekért adományozható Vass Imre-émléklappal a

VMTE Barlangkutató Szakosztályt és a

VMTE Vizalatti Barlangkutató Szakosztályt, valamint a munkában résztvevő *Bekey Imre Gábor*, *FTSK*, *KTE Acheron*, *Rózsadombi Kinizsi*, *SZIKKTI Papp Ferenc* és *USE barlangkutató csoportokat* az Alsó-barlang 1982. évi feltárásáért tüntette ki.

Az elnökség *dr. Kordos Lászlót* a Beszámoló kiadványok szerkesztéséért 2000 Ft, éves csoporttevékenységükért *Farkas Lajos*, *Kékesi György*, *Kovács József* és *Piros Olga* tagtársakat 500 Ft pénzjutalomban, *Borka Pál*, *Gécs Judit*, *Kárpát József*, *Mátéfi László*, *Müller Tibor*, *Widermann Tibor* tagtársakat könyvjutalomban részesítette. *F. N.*

IFJÚSÁGI FOTÓPÁLYÁZAT

A barlangi fotósok utánpótlásának biztosítására és a Társulat fotóarchivumának gazdagítása céljából az Ifjúsági Bizottság fotópályázatot hirdetett fiatal barlangkutatók részére. A pályázók olyan fekete-fehér, színes, ill. diafelvételeket küldhettek be, amelyek témája a barlangkutatáshoz kapcsolódott. A pályázatra határidőre sajnálatos módon mind-

össze egy pályázó (*Tarjányi Katalin* — *Csiga jelige*) küldött be képanyagot.

A bírálóbizottság, értékelve a beérkezett pályamunkát, úgy döntött, hogy díjat nem ad ki, a fekete-fehér papírképkollekció beküldőjét azonban 400 Ft jutalomban részesítette. *F. N.*

CHOLNOKY JENŐ-PÁLYÁZAT

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat Elnöksége és az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal annak érdekében, hogy elősegítse a Társulat keretében folyó karszt- és barlangkutatói tevékenységet, főként a kutató és feltáró munka megfelelő szintű dokumentálását, az elért eredmények összefoglalását, valamint ezek értékelését, évenként ismétlődően Cholnoky Jenőről elnevezett pályázatot írt ki.

A Cholnoky Jenő-pályázatra 1983-ban 21 pályamű érkezett be. A bíráló bizottság a hiányos példányszámok, valamint a kutatási tervek hiánya miatt nem értékelte a Honvéd Aurora, a Marcel Loubens, a Mecseki Karsztkutató Csoport és az NME TDK csoport jelentését. A MAFC éves jelentését az összeállító csoport írásbeli kérésére nem értékelte a bizottság.

Az áttekintett pályaművek értékelése után a bíráló bizottság úgy határozott, hogy azokat a pályaműveket, amelyeknek összesített pontszáma nem éri el a 60-at, nem díjazza.

Az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal támogatásával együtt rendelkezésre álló keret alapján a bíráló bizottság két első, egy második és két harmadik díjat adott ki:

I. díj:

<i>Alba Regia</i>		
<i>Barlangkutató Csoport</i>	6000 Ft	96 pont
<i>Bekey Imre Gábor</i>		
<i>Barlangkutató Csoport</i>	6000 Ft	92 pont

II. díj:

<i>Vértes László</i>		
<i>Barlangkutató Csoport</i>	5000 Ft	80 pont

III. díj:

<i>KTE Acheron</i>		
<i>Barlangkutató Szakosztály</i>	4000 Ft	70 pont
<i>FTSK</i>		
<i>Barlangkutató Szakosztály</i>	4000 Ft	63 pont

Az eredményhirdetésre és a díjkiosztásra az MKBT XXVIII. vándorgyűlésén, 1983. június 18-án Cserszegtomajon került sor.

F. N.

DR. BALÁZS DÉNES MTESZ-DÍJAT KAPOTT

Dr. Balázs Dénes az ötvenes években kezdte barlangkutató tevékenységét. Nevéhez fűződik a Szabadság-barlang feltárása, valamint a felszabadulás utáni első tudományos igényű barlangkutató expedíció szervezése. Támogatta a MTESZ keretében működő Magyar Karszt- és Barlangkutató Bizottság létrehozását, melynek titkára volt, majd jelentős szerepet játszott a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 1958. évi újjáalakulásában, ahol kezdettől a mai napig tisztséget tölt be. Személyes tekintélyével járult hozzá ahhoz, hogy a Társulat a MTESZ tag-egyesületévé vált.

1961-ben indította meg a Karszt és Barlang folyóiratot, amely nemzetközi elismerést kivívva magának, napjainkban is a magyar barlangkutatók kiemelkedő fóruma, s melynek mai napig is szerkesztője ill. főszerkesztője.

Társulatunk dr. Balázs Dénest 1963-ban feltáró kutatási eredményeiért Vass Imre-éremmel, 1976-ban a Társulat minden területén hosszú évtizedek óta kifejtett munkájáért, a Karszt és Barlang önzetlen szerkesztéséért Herman Ottó-éremmel tüntette ki.

Dr. Balázs Dénes nemcsak mint a hazai barlangok felfedezője és kutatója jelentős, de távoli kontinensek karszterületein végzett tudományos kutatási eredményei alapján a nemzetközi karszt- és barlangtudománynak is elismert személyisége.

A Műszaki és Természetudományi Egyesületek Szövetsége dr. Balázs Dénest munkája elismeréseként 1983. november 24-én MTESZ-díjban részesítette.

H. T.

AZ MKBT XXVIII. ORSZÁGOS VÁNDORGYŰLÉSE

Társulatunk hagyományos vándorgyűlésének megrendezését ez évben a *Kelenföldi TE. Acheron Barlangkutató Szakosztálya* vállalta. A rendezvényre 1983. június 17—20. között Cserszegtomajon került sor.

A rendkívül mostoha időjárás ellenére a résztvevők már péntek délelőtt nagy számban gyülekeztek a cserszegtomaji iskola udvarán kialakított táborhelyen. A vándorgyűlés ez évben igen nagy népszerűségnek örvendett, hiszen a háromnapos rendezvénynek közel 300, ebből 203 regisztrált résztvevője volt.

A hivatalos program szombaton 14 órakor dr. Fodor István elnöki megnyitójával vette kezdetét, melyet az alábbi szakelőadások követtek:

Dr. Bohn Péter: A Keszthelyi-hegység geológiai viszonyai

Kárpát József: A cserszegtomaji kútbarlangok kutatástörténete és morfológiája

Dr. Szunyogh Gábor: Kőzetmechanikai vizsgálatok a Cserszegtomaji-kútbarlangban

A már hagyományos csoportbeszámoló sorában az alábbi 6 csoport adott számot az elmúlt év tevékenységéről és legfőbb eredményeiről: *Alba Regia,*

KTE Acheron, KTE Myotis, Marcel Loubens, NME TDK, Papp Ferenc.

Ez alkalommal került sor a Chohnoky Jenő-pályázat díjainak átadására. (A pályázat eredményét lapunk más helyén közöljük.)

Szombaton délelőtt a Cserszegtomaji-kútbarlangban került sor a Marcel Loubens Kupáért kiírt barlangverseny megrendezésére. Az elméleti és gyakorlati feladatokból álló versenyen 15 csoport mérte össze tudását és ügyességét. Az eredményhirdetésre és a vándorkupa átadására az esti tábortűznél került

sor. Az első helyezést a BEAC csapata (Bordács Péter, Csepregi István, Simon Béla) érte el. Második az Alba Regia csapata (Gyebnár János, Németh Tibor, Widermann Tibor) lett. Harmadik helyre a VMTE Tektonik csapata (Csernavölgyi László, Csöndör Gyula, Szabó Miklós) került.

A vándorgyűlés befejező napján ismét a cserszegtomaji kútbarlangokban túrázhattak a résztvevők. A háromnapos rendezvény sikerét bizonyítja, hogy a Cserszegtomaji-kútbarlangban 196 fő, az Acheron-kútbarlangban 81 fő tett túrát. F. N.

A NEMZETKÖZI HIDROGEOLOGIAI SZÖVETSÉG KARSZTHIDROGEOLOGIAI ÁLLANDÓ BIZOTTSÁGÁNAK BUDAPESTI ÜLÉSE

A Nemzetközi Hidrogeológiai Szövetség Karszthidrogeológiai Bizottsága 1970-ben alakult meg Neuchâtelben (Svájc). Elnöke a neuchâтели egyetem tanszékvezető professzora, az egyetem hidrogeológiai intézetének vezetője, *André Burger* lett. A bizottság tagjai meghívott szakemberek, a világ számos országából. A magyar karsztvízkutatást 1970-től, azaz a bizottság megalakulásától kezdve *dr. Böcker Tivadar*, a műszaki tudományok kandidátusa képviseli.

A bizottság programja elsősorban a karsztvízkutatás nemzetközi tapasztalatainak közvetlen megismerése és cseréje. Ennek módjai:

- A) A bizottsági ülésekkel összekötött előadóülések, még inkább tanulmányi utak, ahol az adott ország kutatási eredményeit ismerhetik meg a bizottság tagjai.
- B) A különböző kiadványok, publikációk megjelenítése, melyekben az elméleti és gyakorlati tapasztalatokat adják közre.

A bizottság évenként tartja üléseit, sorra véve a tagországokat. A bizottsági üléseken határoznak az egyes publikációk tematikájáról, a fejezetek összeállításának nemzetközi koordinátoráról, a végleges szerkesztő bizottság összetételéről. A bizottság tagjai gondoskodnak a zömében angolul és franciául megjelenő kiadványok nyelvi lektorálásáról is. Ily módon egy-egy összegző publikáció (könyv) mintegy négy-öt év alatt jön ki a nyomdából, az UNESCO pénzügyi támogatása mellett.

Az első ilyen kiadvány „A karszterületek hidrogeológiája” volt, melyet az MKBT teljes egészében magyar fordításban jelentetett.

A bizottság 1983. évi ülését a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat Karszthidrogeológiai Szakbizottsága szervezte, a Magyar Alumínium-ipari Tröszt tevékeny segítségével. Az ülésre 1983. augusztus 29. és szeptember 4-e között került sor.

A bizottság tagjai közül az alábbiak vettek részt a budapesti ülésen:

BURGER, A. (elnök) egyetemi tanár
(Neuchâtel, Svájc)

AVIAS, J. egyetemi tanár
(Montpellier, Franciaország)

BACK, W. főgeológus

(US. Geol. Survey, Egyesült Államok)

BOND, P. egyetemi docens

(Róma, Olaszország)

BÖCKER T. osztályvezető

(ALUTERV—FKI, Magyarország)

HEGEDŰSNÉ KONCZ M. osztályvezető-

helyettes (Bauxitkutató Vállalat,
Magyarország, meghívott)

KIRÁLY, L. egyetemi tanár

(Neuchâtel, Svájc)

KULLMANN, E. osztályvezető

(Földtani Intézet, Pozsony, Csehszlovákia)

KOVALEVSZKY, V. osztályvezető

(SZU Tud. Akad. Moszkva, Szovjetunió)

LAMOREAUX, P. egyetemi tanár

a Szövetség társelnöke

(Alabama, Egyesült Államok)

ZÖTL, J. egyetemi tanár (Graz, Ausztria)

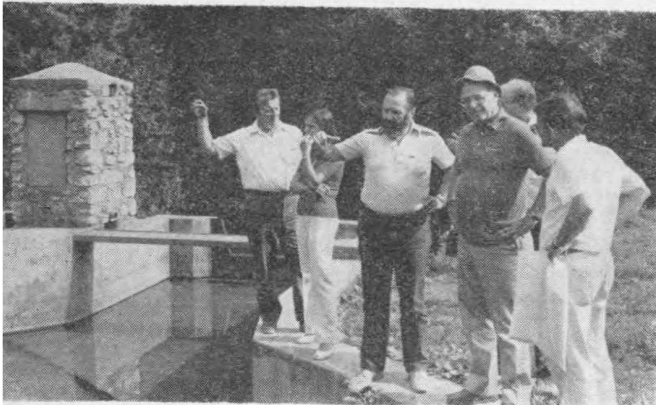
A bizottsági ülések augusztus 30-án és 31-én voltak Budapesten, a MTE SZ Anker-közi székházában.

Bevezetesként *dr. Böcker Tivadar* húszperces előadásban ismertette a magyarországi karszterületeket, ezek vízforgalmát, a gyakorlat számára hasznos és a karszterületek vízháztartását elemző, változó méretarányú matematikai modelleket, amelyeknek méretaránya 1 : 200 000-től 1 : 2000 tartományt ölel fel, a megoldandó feladatok kívánalmai szerint. Az előadást, különösen annak modellezési részét nagy érdeklődés fogadta.

Az ülésen megvitatták a bizottság második kiadványát, mely a világ számos helyéről származó esettanulmányokat mutat be, azonos szerkesztési felépítésben, összehasonlító módon. Ezek az esettanulmányok a karszthidrogeológia területén egy-egy gyakorlati feladat megoldását ismertetik.

A bizottság két ülésen is foglalkozott a kiadandó harmadik kézikönyv tematikájával, illetve a szovjet szakemberek által a bizottság elé terjesztett, több mint 250 oldalas, angol nyelvű kézikönyv tervezetével, mely a karszthidrogeológiai kutatások metodikájával foglalkozik. Beható és mindenre kiterjedő vita után a bizottság úgy határozott, hogy a kézikönyv első és hatodik fejezetét külön jelenteti meg.

A Nagytohonya-forrás (Jósvafő) mérőműtárgyánál

Ezeknek a nemzetközi tapasztalatokkal történő kiegészítése feltétlenül szükséges. Ezeket a kiegészítéseket a bizottság tagjai 1984. március 31-ig teszik meg. A nyelvi lektorálást BACK, W. (USA) vállalta el.

Határozat született az 1984. évi bizottsági ülésről, mely Moszkvában lesz.

A bizottsági tagokkal együtt érkezett feleségek részére külön hölgy-programot szerveztünk.

Szeptember 1—4. között a bizottság tanulmányúton vett részt. Ennek kirándulásvezetőjét angol nyelven (kb. 180 oldal, ábrákkal), valamint a Keleti-Bükkről készített, hatszínnyomásos víz- és környezetvédelmi atlaszt, továbbá az OVIBER líbiai gipszbarlang-kutatásairól készült tanulmányt a résztvevők előre megkapták.

A tanulmányúton szeptember 1-én a bizottság tagjai megismerkedtek a Bauxitkutató Vállalat hidrogeológiai tevékenységével, valamint a nagytérű aknafúrással. Megtekintették a balatonudvari karsztvízészlelő-kutat, ahol dr. Rádai Ödön (VITUKI) ismertette a dunántúli észlelőhálózat kialakulását és létesítését. A bizottság tagjai megcsodálták az Európában páratlan Hévízi-tavat, ahol Bíró Csaba főmérnök adott tájékoztatót a tóról, annak vízháztartásáról. Ezt fürdés, majd egy baráti vacsora követte.

Szeptember 2-án a Bakonyi Bauxitbánya karsztvízmentesítési rendszerét mutatta be Kiss István. Megtekintették a vízszintregisztráló rendszert, a percnként 20—30 m³ vizet termelő, nagytérű

fúrt aknákat, valamint a bányavízre telepített regionális vízellátó rendszert. Budapestre jövet a bizottság megállt Nagyvácszonyban, ahol a Kinizsi-vár meglátogatását jó hangulatú vacsora követte a Vár Csárdában.

Szeptember 3-án a tanulmányi út során bemutattuk a mezőkövesdi karsztvíz eredetű hévízre épült fürdőt, majd a VITUKI Jósvafői Kutató Állomása volt a nap végcélja. Maucha László és Rádai Ödön mutatták be az állomáshoz tartozó forráshozam-regisztráló műtárgyakat, ismertették a kutatóállomás munkáját, tudományos eredményeit. Igen nagy érdeklődést keltett a karsztos beszivárgás mérését lehetővé tevő ún. „karsztos liziméter”, mely minden vonatkozásban egyedülálló a világon. A Vass Imre „kísérleti barlangban” a csepegésmérések és barlangfalak dilatációjának mérése és regisztrálása volt a szenzáció.

Az esti vacsora csak jobban megerősítette a baráti kapcsolatokat és a különböző népi dalokkal fűszerezett estét követően a tagok éjfél után tettek meg gyalogosan az állomás és Jósvafő közötti utat.

Szeptember 4-én a bizottság tagjai a Bükkfennsíkon át tértek vissza Budapestre. Sajnos, az utolsó napra elromlott az idő, az esős időjárás megghiúsította a Bükkre tervezett program teljes végrehajtását. A tavi-fürdői vízműnél a forrájáratok tisztítási munkáit végző könnyűbűvörök közül Czákó László tartott ismertetést, rámutatva arra, hogy ezek a munkálatok közel megkésztették a vízműforrás hozamát.

A bizottsági ülésről való hazatérése után Burger professzor levelében kifejezte, hogy „a bizottság tagjai nagyra értékelték a Magyarországon tartott bizottsági ülést, annak és a tanulmányútnak kiváló megszervezését. A kirándulásvezető nagy tudományos érdeklődésre számot tartó dokumentum maradt.”

Az UNESCO szervezésében 1984-ben Bandungban megtartandó hidrogeológiai térképezési szemináriumon bemutatják a miskolci vízművek védőidomának, hatszínnyomatos, víz- és környezetvédelmi atlaszát (melyet a bizottság tagjai Budapesten megkaptak), mint a karsztos területek hidrogeológiai térképezésének megvalósított példáját. Ez az esemény is bizonyítja, hogy milyen sikeres és fontos volt a bizottsági ülés a magyar szakemberek számára és a hazai karsztkutatók eredményeinek propagálása szempontjából is.

Dr. Böcker Tivadar

KIRAKAT

A Középdunavölgyi Vízügyi Igazgatóság a budapesti VIII. ker. Rákóczi u. 41. sz. épületének egyik kirakatát felajánlotta Társulatunknak propaganda céljára, illetve ismeretterjesztő anyagok bemutatására azzal a kötelezettséggel, hogy az anyagot negyedévenként cserélni kell.

Az elnökség a lehetőséget elfogadta és megbízása alapján Hazslinszky Tamás főtitkár Gazdag László

és Fleck Nóra segítségével, valamint esetenként Borzsák Péter és Kraus Sándor bevonásával a témákat összeállította és az anyagokat elkészítette.

1982-ben a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat tevékenységének ismertetésére,

1983-ban a Pál-völgyi-barlang, a Baradla-barlang, a Cseppkövek világa és az Abaligeti-barlang bemutatására került sor.

Sz. K.